

Vlaanderen
is omgeving

D'Oultremont-arrest in relatie tot milieueffectbeoordeling

23 oktober 2018

DEPARTEMENT
OMGEVING

Leiegardens 2014, Your Estate Solution

1. D'Oultremont-arrest C-290/15 (27/10/2016)
2. Wat betekent dit voor de plan-m.e.r.-plicht?
3. Wat betekent dit in concreto in praktijk?
4. Lopende initiatieven t.a.v. Europa
5. Lopende en geplande initiatieven in Vlaanderen in navolging van arrest C-290/15

1. D'Oultremont-arrest C-290/15

Rechtspraak van Europees Hof van Justitie rond plan-m.e.r.-plicht

Arrest D'Oultremont (nr. C-290/15 van 27 oktober 2016)

▶ Europees Hof van Justitie:

- uitspraak over toepassing van de richtlijn 2001/42/EG (plan-m.e.r.-richtlijn) in kader van een Waals Besluit rond sectorale milieuvoorwaarden voor windturbineparken
- gaf een **ruime interpretatie** aan het begrip 'plan en programma' zoals gedefinieerd in de plan-m.e.r.-richtlijn

▶ Raad van State:

- Vernietiging van dit besluit van de Waalse Regering
- Handhaving van de gevolgen van het vernietigde besluit voor een periode van drie jaar (arrest nr. 239.886)

Arrest D'Oultremont verder bevestigd

▶ Hof van Justitie:

- bevestigt arrest D'Oultremont d.m.v. arresten C-160/17 en C-671/16 (7 juni 2018)
- verduidelijkt/verruimt nog verder begrip 'plan en programma' zoals gedefinieerd in de plan-m.e.r.-richtlijn

Arrest D'Oultremont verder bevestigd

▶ Hof van Justitie:

- Onderstaande zijn dus plannen en programma's onder de plan-m.e.r.-richtlijn
 - × in arrest C-160/17 spreekt het Hof zich uit over een besluit van de Waalse gewestregering over een omtrek voor stedelijke verkaveling
 - Vergunningen kunnen afwijken van het gewestplan, van een gemeentelijk plan van aanleg,...
 - × arrest C-671/16 heeft betrekking op een gewestelijke stedenbouwkundige verordening van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de Europese wijk in Brussel
 - Bevat o.a.: een kaart met een perimeter van een wijk en voorziet in bijzondere aanlegvoorschriften. Bedoeling is om de betrokken stadswijk te transformeren.
- nog twee andere (Belgische) zaken hangende bij het Hof van Justitie over het toepassingsgebied van de plan-m.e.r.-richtlijn, namelijk over de aanwijzing van Natura 2000-gebieden

2. Wat betekent dit voor de plan-m.e.r.-plicht?

Plannen en programma's?

Ruime definitie nav rechtspraak Europees Hof van Justitie:

- iedere handeling die, door vaststelling van op de betrokken sector toepasselijke regels en controleprocedures, een groot pakket criteria en modaliteiten vaststelt voor de goedkeuring en de uitvoering van één of meerdere projecten die aanzienlijke gevolgen voor het milieu kunnen hebben (C-290/15)
- Het begrip “groot pakket criteria en modaliteiten”: kwalitatief en niet kwantitatief (C-160/17)

Wat valt onder het toepassingsgebied?

Onder toepassingsgebied plan-m.e.r.-richtlijn?

→ geval per geval benadering

- × geen zwart op wit antwoord
- × rechtspraak moet nog meer duidelijkheid brengen
- × geval per geval te analyseren

Onder definitie van plan of programma?

- ▶ Ruime definitie
- ▶ Voorgeschreven door decretale of bestuursrechtelijke bepalingen
- ▶ Opmaak en vaststelling door de bevoegde organen op één van de drie bestuursniveaus

→ Ja, dan verdere toetsing

▶ **Te toetsen:**

- 1. als het een kader vormt voor de toekenning van een vergunning voor een project;
- 2. als er een passende beoordeling vereist is, gelet op de mogelijke betekenisvolle effecten op speciale beschermingszones (toepassing van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, BS 10 januari 1998).

▶ **Indien ja bij 1) of 2) dan plan-m.e.r.-plicht**

3. Wat betekent dit in concreto in praktijk?

Priak?

Stedenbouwkundige verordening?

Ruimtelijke beleidsplannen?

Vervoersplannen?

Zoals reeds eerder van toepassing:

- ▶ RUP's, bekkenbeheerplannen, ex ante evaluaties (EFRO, PDPO,..), MAP, planologische attestaten,..
→ plan-m.e.r.-plicht

Volgens recente inzichten:

- ▶ 'geen zwart op wit antwoord'

Priak (principiële akkoord)?

- ▶ **Plan of programma op basis van ruime definitie?**
 - Priak is geen formalisering van een globale en coherente benadering waarmee voor een bepaald gebied met een geheel aan maatregelen een vooropgesteld doel behaald wil worden
 - Priak beperkt zich tot het louter geven van een 'toestemming' om een woonuitbreidingsgebied te ontwikkelen of het 'bevestigen' dat het mag ontwikkeld worden

Dus **geen plan of programma onder definitie** → geen plan-m.e.r.-verplichting

- *M.e.r. situeert zich op niveau van gewestplan/RUP (plan-m.e.r.) en concrete vergunningsaanvragen (project-m.e.r.)*

Stedenbouwkundige verordening?

▶ Voorzorgsprincipe

- = plan of programma volgens ruime definitie
- als verordening kader vormt voor toekenning van een vergunning voor een project of als er een passende beoordeling vereist is gelet op mogelijke betekenisvolle effecten op SBZ's

- Dan plan-m.e.r.-plicht

Ruimtelijke beleidsplannen?

- ▶ = plan of programma volgens ruime definitie

- ▶ **Kadervormend?**
 - Geen bindende onderdelen
 - Overheden mogen bij eigen optreden niet afwijken van eigen beleidskaders
 - × Afwijking enkel o.w.v. onvoorziene ontwikkelingen van ruimtebehoeften of dringende sociale, economische of budgettaire redenen
 - × Formele motiveringsplicht; nastreven dat visie niet in gedrang komt
 - × Geldt ook voor eigen vergunningsaanvragen
 - Geen verordende kracht
 - × Dus (voor het overige) geen doorwerking naar beoordeling vergunningsaanvragen

Ruimtelijke beleidsplannen?

- ▶ **passende beoordeling vereist gelet op mogelijke betekenisvolle effecten op SBZ's?**
 - Geval per geval
- ▶ **Andere redenen om strategisch plan-MER aan te raden:**
 - Nuttige info
 - Tiering principe

Vervoersplannen?

- ▶ = plan of programma volgens ruime definitie
- ▶ Kadervormend?
- ▶ Indien passende beoordeling vereist is gelet op mogelijke betekenisvolle effecten op SBZ's?
→ Geval per geval benadering

4. Lopende initiatieven t.a.v. Europa

→ Problematiek door dep. Omgeving aangekaart binnen EIA-SEA expertwerkgroep van de Europese Commissie:

- Vergaderingen 2x per jaar, georganiseerd door de Europese Commissie
- Elke lidstaat mag met een vertegenwoordiger van de MER experten van de bevoegde overheid van de lidstaat deelnemen (vertegenwoordiger voor Vlaanderen: BJO van dep. Omgeving)

Vlaanderen:

- Geduid op mogelijk verregaande gevolgen van brede interpretatie van het begrip plannen en programma's
- Vragen gesteld aan de Europese Commissie en andere LS:
 - De Commissie werd gevraagd guidance te verschaffen
 - Polsen bij andere LS hoe ze met het D'Oultremont-arrest omgaan
 - Expliciete vragen:
 - Welke criteria om te beslissen of iets een P/P is?
 - Is een plan-MER nodig voor regelgeving?
 - Indien een plan-MER nodig is voor regelgeving:
 - Ook voor regelgeving die EU-regelgeving omzet en implementeert?
 - Procedureel: Hoe toepassen in parlementaire context (bv. hoe omgaan met amendementen?)

→ **Problematiek door minister Joke Schauvliege aangekaart: brief gericht aan Commissaris Vella (12 sep 2018) met volgende verzoeken:**

- Verzoek om problematiek van ruime interpretatie mee te nemen in het Refit-proces van plan-m.e.r.-richtlijn
- Verzoek om inzichten over de draagwijdte van het arrest D'Oultremont en daaropvolgende arresten mee te delen
- Verzoek om geharmoniseerde guidance op te stellen

Op EU niveau:

→ **Ad hoc werkgroep opgericht (AT, BE (FL Region), CZ, DK, FR, IE) binnen COM groep EIA/SEA experts:**

- Discussiedocument: rond de scope van de definitie van plannen en programma's volgens de plan-m.e.r.-richtlijn
- Conclusies:
 - Update van de SEA implementation guidance (rond art. 2 en 3) nodig
 - Input van de problematiek in het Refit proces nodig
 - Aligering van plan-m.e.r.-richtlijn met SEA protocol nodig

→ Reactie Europese Commissie:

- Oproep aan LS om de problematiek in te brengen in het Refit-proces
- Opstart van een studie:
 - Transpositie van art 2 en 3 van de plan-m.e.r.-richtlijn door de LS in hun nationale regelgeving
 - Rekening houdend met het arrest D'Oultremont en de daaropvolgende arresten van het Europees Hof van Justitie

- Refit van de plan-m.e.r.-richtlijn:

Doel:

- Evaluatie van de richtlijn van 2004 tot nu
- Op gebied van: effectiviteit, efficiëntie, relevantie, coherentie en toegevoegde waarde voor de Europese Unie.

Aanpak:

- Publieke consultatie en gerichte bevragingen
- Workshop op 6 december 2018: presentatie van de conclusies en discussie

Uitkomst?

- Nood aan review van de plan-m.e.r.-richtlijn?
- Nood aan guidances van de Europese Commissie?

5. Lopende en geplande initiatieven in Vlaanderen in navolging van arrest C-290/15

Opmaak plan-m.e.r.:

- ▶ Provinciale beleidsplannen
- ▶ Gemeentelijke stedenbouwkundige verordening (screening ingediend door Merchtem)
- ▶ Gewestelijke publiciteitsverordening (screening in opmaak)

Onderzoek gepland:

- ▶ Strategische milieubeoordeling op maat en efficiënt met meerwaarde: hoe?

Procedures:

- ▶ Lopende gerechtelijke procedures rond vergunningen van o.a. windturbines (>30)
- ▶ Procedures voor Grondwettelijk Hof

Vlaanderen
is omgeving

Bedankt voor
uw aandacht!

DEPARTEMENT
OMGEVING